

Извјештај о квалитету за Статистику дистрибутивне трговине, 2020.

Извјештај припремиола: Радмила Лазендић
Датум објављивања: 04.10.2021.

САДРЖАЈ

1	УВОД У СТАТИСТИЧКИ ПРОЦЕС И ПРОИЗВОД.....	5
1.1	Намјена истраживања.....	5
1.2	Правни основ и одговорност статистичких институција.....	5
1.3	Коришћене класификације.....	5
1.4	Извјештајна јединица.....	5
1.5	Статистичка јединица посматрања.....	5
1.6	Покривеност и обухват.....	5
1.7	Статистички концепти и дефиниције.....	6
2	РЕЛЕВАНТНОСТ, ПРОЦЈЕНА ПОТРЕБА И ПЕРЦЕПЦИЈА КОРИСНИКА.....	6
2.1	Корисници података статистичког истраживања.....	6
2.1.1	<i>Кључни корисници података из статистичког истраживања.....</i>	6
2.1.2	<i>Процјена корисничких потреба.....</i>	7
2.1.3	<i>Мјерење перцепције и задовољства корисника.....</i>	7
2.2	Комплетност података.....	7
2.2.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности података (R1).....</i>	7
3	ТАЧНОСТ И ПОУЗДАНОСТ.....	7
3.1	Узорачка грешка.....	7
3.1.1	<i>Индикатор квалитета и учинка – Узорачка грешка (A1).....</i>	7
3.1.2	<i>Активности за смањење узорачких грешака.....</i>	8
3.2	Неузорачке грешке.....	8
3.2.1	<i>Неузорачке грешке - Грешке обухвата.....</i>	8
3.2.1.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Стопа прекомјерног обухвата (A2).....</i>	8
3.2.1.2	<i>Индикатор квалитета и учинка – Удио заједничких јединица (A3).....</i>	9
3.2.1.3	<i>Грешка недовољног обухвата.....</i>	9
3.2.1.4	<i>Мјере за смањење грешака обухвата.....</i>	9
3.2.2	<i>Неузорачке грешке - Грешке мјерења.....</i>	9
3.2.2.1	<i>Разлози за настанак грешака мјерења.....</i>	9
3.2.2.2	<i>Мјере за смањење броја грешака мјерења.....</i>	9
3.2.3	<i>Неузорачке грешке - Грешке неодговора.....</i>	10
3.2.3.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора јединица (A4).....</i>	10
3.2.3.2	<i>Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора варијабле (A5).....</i>	10
3.2.3.3	<i>Поступци у случају неодговора.....</i>	10
3.2.3.4	<i>Поступци за смањење стопе неодговора.....</i>	10
3.2.4	<i>Ревизије.....</i>	10
3.2.4.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Просјечна величина ревизије података (A6).....</i>	10
3.2.5	<i>Импутација.....</i>	10
3.2.5.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Стопа импутираних података (A7).....</i>	10
4	ПРАВОВРЕМЕНОСТ И ТАЧНОСТ ОБЈАВЉИВАЊА.....	11
4.1	Правовременост објављивања.....	11
4.1.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Правовременост првих резултата (TP1).....</i>	11
4.1.2	<i>Индикатор квалитета и учинка - Правовременост коначних резултата (TP2).....</i>	11
4.2	Тачност објављивања.....	11
4.2.1	<i>Индикатор квалитета и учинка – Тачност објављивања (TP3).....</i>	11
4.3	Разлози за већа кашњења и мјере за побољшање правовремености и тачности.....	12
5	УСКЛАЂЕНОСТ И УПОРЕДИВОСТ.....	12
5.1	Усклађеност.....	12
5.1.1	<i>Индикатор квалитета и учинка - Усклађеност између различитих извора података (CH1).....</i>	12
5.1.2	<i>Разлози за већа одступања.....</i>	12
5.2	Упоредивост.....	12
5.2.1	<i>Индикатор квалитета и учинка – Неподударност упоредивих статистика (CC1).....</i>	12
5.2.2	<i>Индикатор квалитета и учинка - Дужина упоредивих временских серија (CC2).....</i>	12
5.2.3	<i>Прекиди у временским серијама.....</i>	13

5.3	Географска упоредивост.....	13
5.3.1	<i>Упоредивост с чланицама Европског статистичког система</i>	13
6	ДОСТУПНОСТ И РАЗУМЉИВОСТ, ФОРМАТ ДИСЕМИНАЦИЈЕ.....	13
6.1	Саопштења у којима се објављују подаци	13
6.2	Публикације у којима се објављују подаци	13
6.3	Онлајн база података	13
6.4	Пристап микроподацима	13
6.5	Доступност методолошке документације	13
6.6	Мјере за побољшање разумљивости дисеминираних резултата	14
6.7	Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) сетова података (АС1)	14
6.8	Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) метаподатака (АС2).....	14
6.9	Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности метаподатака (АС3)	14
7	ТРОШКОВИ ИСТРАЖИВАЊА И ОПТЕРЕЋЕНОСТ ДАВАЛАЦА ПОДАТАКА	14
7.1	Трошкови провођења статистичког истраживања	14
7.2	Оптерећеност давалаца података	14
7.3	Мјере за смањивање трошкова и оптерећености.....	14
8	ПОВЈЕРЉИВОСТ	14
8.1	Повјерљивост - политика	14
8.2	Повјерљивост – поступање са подацима	15
9	СТАТИСТИЧКА ОБРАДА	15
9.1	Извор података	15
9.2	Учесталост прикупљања података.....	15
9.3	Прикупљање података	15
9.4	Валидација података	15
9.5	Компилација података	16
9.6	Прилагођавања.....	16
9.6.1	<i>Сезонско прилагођавање</i>	16

1 УВОД У СТАТИСТИЧКИ ПРОЦЕС И ПРОИЗВОД

1.1 Намјена истраживања

Сврха овог статистичког истраживања јесте добијање благовремених информација о кретању индекса промета дистрибутивне трговине, тј. утврђивање динамике оствареног промета (прихода од продаје роба/услуга).

Један од главних циљева израчунавања индекса промета дистрибутивне трговине јесте да прикаже промјене нивоа оствареног промета у подручју трговине. Индекс промета дистрибутивне трговине је краткорочни индикатор који се користи у статистици националних рачуна и за потребе екстерних корисника.

Индекс дистрибутивне трговине израчунава се у редовној тромјесечној динамици.

1.2 Правни основ и одговорност статистичких институција

Статистичке активности из области дистрибутивне трговине проводе се на основу [Закона о статистици](#) Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03), Статистичког програма Републике Српске за период 2018-2021. година и важећег годишњег Плана рада Републичког завода за статистику.

1.3 Коришћене класификације

Од јануара 2013. године, статистички подаци дистрибутивне трговине прате се, обрађују и исказују према Класификацији дјелатности КДБиХ 2010 која садржајно и структурно у потпуности одговара ЕУ Статистичкој класификацији дјелатности NACE Rev 2.

1.4 Извјештајна јединица

Извјештајне јединице за прикупљање података дистрибутивне трговине су пословни субјекти који су регистровани у области трговине као и пословни субјекти који су разврстани у друге дјелатности, али обављају и дјелатност трговине у Републици Српској а изабране су у обухват.

1.5 Статистичка јединица посматрања

Јединице посматрања се најчешће поклапа са јединицом извјештавања, осим у случају кад главна дјелатност није трговина, тад је јединица посматрања само дио који се односи на трговину а не цијели пословни субјект.

1.6 Покривеност и обухват

Истраживање се проводи методом узорка. Приликом одређивања оквира узорка користи се Статистички пословни регистар – СПР. Обухваћена су сва велика и средња предузећа, која остварују промет у трговини већи од 4 000 000,00 КМ и узорком изабрана мала предузећа. У узорак не улазе предузећа која остварују промет испод 100 000 КМ на годишњем нивоу. На основу резултата добијених на бази узорка оцјењује се цијели скуп.

Број јединица у оквиру је 2 569.

Број јединица у узорку је 795 и 24 јединице чија основна дјелатност пословног субјекта није трговина а остварује значајан промет од трговачке дјелатности а изабране су у узорак.

1.7 Статистички концепти и дефиниције

Трговина представља скуп активности продаје робе и/или пружања услуга у циљу остваривања добити или неког другог друштвено-економског циља.

Дистрибутивна трговина укључује све облике трговинских активности, од набавке робе од произвођача, посредовања, препродаје, до испоруке робе крајњем потрошачу на домаћем тржишту. Она обухвата: трговину на велико за властити рачун, посредовање у трговини на велико, трговину на мало и поправку моторних возила и мотоцикала, те трговину на мало предметима за личну употребу или употребу у домаћинству.

Трговина на велико обухвата активности куповине и препродаје робе индустријским, трговачким, професионалним корисницима и установама и другим пословним субјектима који се баве трговином на велико или на мало. Такође, укључује и транзитни промет робе (продаја робе која се по налогу продавца директно испоручује купцу без претходног ускладиштења код продавца).

Посредовање у трговини на велико подразумева обављање дјелатности трговине на велико уз наплату или по уговору. Укључује продају са консигнационих складишта, услуге комисионара (агената), продају преко посредника за трговачку робу и других велетрговаца који тргују у име или за рачун других. Такође, дјелатност субјеката који учествују у повезивању продавца с купцима или предузимају трговачке трансакције у име власника робе.

Трговина на мало обухвата активности продаје роба крајњим потрошачима, односно становништву (за личну потрошњу или за употребу у домаћинству).

Промет је укупан фактурисани износ који предузеће, извјештајна јединица, обрачуна за продате робе или пружене услуге током референтног периода трећим лицима што одговара њиховој тржишној вриједности.

Главне дефиниције су доступне извјештајним јединицама на обрасцу К КПС ТРГ-2.

2 РЕЛЕВАНТНОСТ, ПРОЦЈЕНА ПОТРЕБА И ПЕРЦЕПЦИЈА КОРИСНИКА

2.1 Корисници података статистичког истраживања

2.1.1 Кључни корисници података из статистичког истраживања

Подаци о промету дистрибутивне трговине за ниво Републике Српске достављају се Агенцији за статистику Босне и Херцеговине, која је надлежна за агрегирање података за ниво БиХ и извјештавање Статистичке канцеларије Европске Уније, Еуростат-а.

Кључни корисници података о промету су:

- Министарство финансија Републике Српске, Министарство рада и борачко-инвалидске заштите Републике Српске, Дирекција за економско планирање БиХ, Привредна комора Републике Српске, општинске управе, судови, тужилаштва;
- пословни субјекти, адвокатске канцеларије, институције, друштва са ограниченом одговорношћу;
- наука, истраживање и образовање: институти, образовне институције, студенти;
- општа јавност: физичка лица, пензионери;
- медији: РТВ куће, новинске агенције;
- страни корисници: EUROSTAT, WB, IMF, амбасаде страних држава;
- интерни корисници: одјељење Националних рачуна.

2.1.2 Процјена корисничких потреба

Истраживањем дистрибутивне трговине обезбјеђују се квартални подаци о промету по гранама дјелатности и укупан промет на нивоу Републике, као и тромјесечне стопе промјене израчунате из десезонираних индекса и годишњом стопом промјене израчунатом из календарски прилагођених индекса. Објављени подаци углавном задовољавају потребе корисника који их користе у сврху праћења економских трендова, израда бизнис плана, развој и испитивање тржишта, израду студија и анализа и слично.

2.1.3 Мјерење перцепције и задовољства корисника

Републички завод за статистику је 2017. године провео [Анкету о задовољству корисника](#) и резултати су доступни на званичној интернет страници Завода. Не обавља се посебно мјерење задовољства корисника истраживањем дистрибутивне трговине.

2.2 Комплетност података

2.2.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа комплетности података (R1)

Захваљујући усаглашености дефиниција основних СТС варијабли и коришћене методологије са захтјевима Еуростата из области краткорочних пословних индикатора, омогућена је упоредивост података са подацима земаља ЕУ.

Тромјесечне варијабле дистрибутивне трговине које се прикупљају према захтјеву СТС регулативе су варијабла промета (120), број запослених (210) и плате и зараде (230), од чега се објављују резултати за варијаблу промета.

Стопа расположивих статистика је однос између расположивих и захтјеваних статистика. Стопа расположивих статистика износи 33,3% $[(1/3 \times 100)]$.

3 ТАЧНОСТ И ПОУЗДАНОСТ

3.1 Узорачка грешка

3.1.1 Индикатор квалитета и учинка – Узорачка грешка (A1)

У провођењу тромјесечног истраживања дистрибутивне трговине, користи се комбиновани метод пуног обухвата и стратификованог случајног узорка. Имајући у виду да се непознати параметри читаве циљне популације процјењују користећи само њен један дио (одабрани узорак), није могуће избјећи грешке које настају у вези с тим. Дизајн и величина узорка, као најважнији фактори који одређују величину узорачке грешке, су под контролом статистичара и циљ је да се узорачка грешка сведе на најмањи могући ниво, у складу са ресурсима који су на располагању за провођење истраживања.

Имајући у виду све узорке које је теоријски могуће извући из оквира, различити узорци ће дати и различите процјене параметара циљне популације. С циљем избјегавања погрешне интерпретације процијењених параметара, потребно је имати и квантификовану мјеру варијабилности процјена из свих могућих теоријских узорака. Мјера те варијабилности у овом истраживању је варијанса.

Табела 1. CV% за процјене тотала кварталног промета дистрибутивне трговине

КД БиХ 2010 грана	Први квартал 2020	Други квартал 2020	Трећи квартал 2020	Четврти квартал 2020
451	6,70	11,15	6,86	6,86
452	1,16	3,26	2,02	2,02
453	4,93	4,80	3,38	3,38
454	0,00	0,00	0,00	0,00
461	21,72	31,58	24,37	24,37
462	6,25	5,14	4,98	4,98
463	5,11	3,74	3,55	3,55
464	3,48	5,55	6,17	6,17
465	11,45	12,71	8,82	8,82
466	9,45	8,06	8,68	8,68
467	2,13	2,13	2,33	2,33
469	2,66	2,37	4,64	4,64
471	1,36	0,86	0,86	0,86
472	4,35	5,82	6,40	6,40
473	3,41	8,29	8,71	8,71
474	0,00	0,00	0,00	0,00
475	3,76	4,79	8,90	8,90
476	0,00	0,00	0,00	0,00
477	3,82	6,20	4,20	4,20
479	0,00	0,00	0,00	0,00

Параметри циљне популације се процјењују методом количничког процјенивања (енг. ratio estimation) користећи као помоћну информацију о укупном промету доступном у оквиру узорка за сва предузећа.

3.1.2 Активности за смањење узорачких грешака

Периодично се врши анализа коефицијената варијације и врши модификовање дизајна или величине узорка.

3.2 Неузорачке грешке

3.2.1 Неузорачке грешке - Грешке обухвата

3.2.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа прекомјерног обухвата (A2)

Узорак за тромјесечно истраживање дистрибутивне трговине ради се на почетку године. Уколико у току године дође до гашења неког предузећа не ради се замјена за њега неким другим предузећем. Као што се не ради ни промјена дјелатности уколико неко предузеће изврши промјену. Предузећа која су престала са радом не улазе у обраду података.

Табела 2. Стопа прекомјерног обухвата у 2020. години

	Први квартал	Други квартал	Трећи квартал	Четврти квартал	Годишњи просјек
Број јединица у оквиру узорка/адресару	819	819	819	819	819
Број нерелевантних јединица у оквиру узорка/адресару	15	19	20	21	19
Стопа прекомјерног обухвата (%)	1,8%	2,3%	2,4%	2,6%	2,3%

3.2.1.2 Индикатор квалитета и учинка – Удио заједничких јединица (А3)

У истраживању дистрибутивне трговине не користе се јединице из више извора него само пословни субјекти и њихове јединице у саставу које су изабране у квартални обухват.

3.2.1.3 Грешка недовољног обухвата

С обзиром да се обухват за Квартални извјештај дистрибутивне трговине не мијења од јануара до децембра, пословни субјекти који су почели с радом у посматраној години неће бити обухваћени овим истраживањем.

3.2.1.4 Мјере за смањење грешака обухвата

Мјере које се предузимају у циљу смањења грешака обухватају благовремено и редовно ажурирање адресара јединица посматрања на основу Регистра пословних субјеката и проширење обухвата на предузетнике.

3.2.2 Неузорачке грешке - Грешке мјерења

3.2.2.1 Разлози за настанак грешака мјерења

Најчешћи разлози за појаву грешака мјерења су:

- Неразумијевање методологије од стране извјештајних јединица;
- Случајне грешке приликом уписивања података у образац;
- Незаинтересованост извјештајне јединице;
- Оптерећеност извјештајних јединица својим личним пословима;
- Образац не попуњава увијек исто лице.

3.2.2.2 Мјере за смањење броја грешака мјерења

Лице задужено за методолошку подршку истраживању је одговорно за отклањање грешака. У случају појаве грешке мјерења, у зависности од врсте грешке она се или коригује од стране методолога на основу осталих података у упитнику и података из претходног периода или се врши контактирање извјештајне јединице, а потом и корекција утврђене грешке за јединицу посматрања. У случају појаве системске грешке корекција се врши у сарадњи са извјештајном јединицом користећи податке из претходних тромјесечја.

Најзначајнији инструменти за смањење појаве грешака приликом попуњавања обрасца су упутства која се извјештајним јединицама достављају на обрасцу, а која детаљно описују начин његовог попуњавања. Од великог значаја јесте и контактирање извјештајних јединица од стране методолога у циљу тумачења методолошких објашњења директно и указивања на најчешће грешке настале приликом попуњавања обрасца.

3.2.3 Неузорачке грешке - Грешке неодговора

3.2.3.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора јединица (A4)

Као неодговор сматрају се све јединице посматрања за које нису прикупљени подаци без обзира на разлог неодговора..

Табела 3. Стопа неодговора у 2020. години

	Први квартал	Други квартал	Трећи квартал	Четврти квартал	Годишњи просјек
Број јединица посматрања	819	819	819	819	819
Број неодговора	40	36	38	38	38
Стопа неодговора (%)	4,9%	4,4%	4,6%	4,6%	4,6%

3.2.3.2 Индикатор квалитета и учинка - Стопа неодговора варијабле (A5)

Стопа неодговора/неодзива варијабле углавном је једнака стопи неодговора/неодзива извјештајне јединице.

3.2.3.3 Поступци у случају неодговора

Због високе стопе одзива (95,4%) не врше се импутације података из других извора. Све значајне извјештајне јединице, по величини промета, достављају извјештаје, у неодговору су углавном мање извјештајне јединице.

3.2.3.4 Поступци за смањење стопе неодговора

Да би се смањила стопа неодговора најчешће се користе сљедећи поступци:

- Вишеструко контактирање извјештајне јединице (у случају спријечености);
- Флексибилност рокова достављања извјештаја (могућност помјерања рокова достављања података);
- Комбиновање више различитих начина прикупљања података (телефон, ургенција);
- Писање прецизнијих методолошких објашњења, која се односе на одређено питање (варијаблу);
- Обавјештавање извјештајне јединице о имену и броју телефона контакт лица које може позвати у случају било каквих питања.

3.2.4 Ревизије

3.2.4.1 Индикатор квалитета и учинка - Просјечна величина ревизије података (A6)

Није планирана и није спроведена ревизија.

3.2.5 Импутација

3.2.5.1 Индикатор квалитета и учинка - Стопа импутираних података (A7)

Стопа импутираних података у 2020. години (број предузећа која су у неодзиву)

Табела 4. Стопа импутираних јединица посматрања

Назив	Први квартал	Други квартал	Трећи квартал	Четврти квартал	Годишњи просјек
Број јединица за које је вриједност варијабле Y импутирана	27	22	22	22	23
Број јединица за које је вриједност варијабле Y остала непромијењена	792	797	797	797	795
Стопа импутираних података (%)	3,4	2,8	2,8	2,8	2,9

4 ПРАВОВРЕМЕННОСТ И ТАЧНОСТ ОБЈАВЉИВАЊА

4.1 Правовременост објављивања

Правовременост објављивања података представља интервал између посматраног периода на који се податак односи и датума објављивања.

4.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Правовременост првих резултата (TP1)

Квартални подаци дистрибутивне трговине објављују се само као коначни резултати истраживања те се индикатор TP1 не рачуна.

4.1.2 Индикатор квалитета и учинка - Правовременост коначних резултата (TP2)

Правовременост коначних резултата (годишњи просјек) износи T+55,5.

Табела 5. Правовременост објављивања кварталних података о промету

	I тромјесечје	II тромјесечје	III тромјесечје	IV тромјесечје	Просјек
Датум објаве коначних резултата	26.05	24.08	24.11	24.02	/
Временски размак (број дана)	T+57	T+55	T+55	T+55	T + 55,5

4.2 Тачност објављивања

Тачност објављивања података представља интервал између стварног и планираног датума објављивања података, који је одређен Календаром публикавања.

4.2.1 Индикатор квалитета и учинка – Тачност објављивања (TP3)

Индикатор се израчунава и приказује на два начина – са аспекта примјене за произвођаче и за кориснике статистика.

Индикатор за произвођаче статистика

Тачност објављивања (годишњи просјек) износи T+0.

Табела 6. Тачност објављивања кварталних података о промету

	I тромјесечје	II тромјесечје	III тромјесечје	IV тромјесечје	Просјек
Најављени датум објављивања (према Календару публикавања)	26.05	24.08	24.11	24.02	/
Стварни датум објављивања	26.05	24.08	24.11	24.02	/
Временски размак (број дана)	T+0	T+0	T+0	T+0	T+0

Индикатор за кориснике статистика:

Стопа тачности објављивања података о промету износи 100%.

4.3 Разлози за већа кашњења и мјере за побољшање правовремености и тачности

Резултати за сва четири тромјесечја су објављени правовремено према Календару публикавања.

5 УСКЛАЂЕНОСТ И УПОРЕДИВОСТ

5.1 Усклађеност

5.1.1 Индикатор квалитета и учинка - Усклађеност између различитих извора података (СН1)

Референтно истраживање је квартално истраживање о промету робе које се проводи на бази узорка. По завршетку године ради се упоредивост података са заврсним рачунима. Разлика између података дистрибутивне трговине и података из заврсних рачуна за 2020 годину се кретао око 6,9%.

5.1.2 Разлози за већа одступања

Није било већих одступања.

5.2 Упоредивост

5.2.1 Индикатор квалитета и учинка – Неподударност упоредивих статистика (СС1)

Рачунање овог индикатора није примјењиво код Статистике дистрибутивне трговине.

5.2.2 Индикатор квалитета и учинка - Дужина упоредивих временских серија (СС2)

Квартални подаци о промету дистрибутивне трговине доступни су од 1997. године. Упоредива серија података по гранама Класификације дјелатности КД БиХ 2010 доступна је од 2005. године из чега произилази да је:

СС2₁ = децембар 2004. - јануар 1997. = 32 тромјесечја

СС2₂ = децембар 2020. - јануар 2005. = 64 тромјесечја

5.2.3 Прекиди у временским серијама

Није било прекида у серијама, за ниво Републике Српске, од почетка прикупљања података. У претходним годинама подаци су се прикупљали на бази пуног обухвата, док се од 2013. ради на бази узорка.

Нова Класификација дјелатности (КД БиХ 2010) у примјени је од 2013. године. Због потреба упоређивања временских серија по подручјима Класификације дјелатности подаци су прерачунати уназад до 2005. године.

5.3 Географска упоредивост

5.3.1 Упоредивост с чланицама Европског статистичког система

Захваљујући усаглашености дефиниција основних СТС варијабли и коришћене методологије са захтјевима Еуростата из области тромјесечних пословних индикатора, омогућена је упоредивост података са подацима земаља ЕУ.

6 ДОСТУПНОСТ И РАЗУМЉИВОСТ, ФОРМАТ ДИСЕМИНАЦИЈЕ

6.1 Саопштења у којима се објављују подаци

Подаци дистрибутивне трговине објављују се на интернет страници Завода www.rzs.rs.ba и у штампаној верзији кварталног саопштења „[Краткорочни индикатори дистрибутивне трговине и осталих услуга](#)“. У саопштењу су приказани изворни (неприлагођени) индекси, тромјесечне стопе промјене израчунате из десезонираног индекса и годишње стопе промјене израчунате из календарски прилагођених индекса по областима Класификације дјелатности.

6.2 Публикације у којима се објављују подаци

Подаци дистрибутивне трговине објављују се у сљедећим публикацијама:

- Саопштење – коначни резултати;
- Статистички годишњак – коначни резултати;
- Ово је Република Српска – коначни резултати.

6.3 Онлајн база података

Онлајн база података дистрибутивне трговине није доступна корисницима.

6.4 Приступ микроподацима

Микроподаци нису доступни.

6.5 Доступност методолошке документације

На званичној интернет страници Завода, у дијелу који се односи на статистику дистрибутивне трговине, за ово истраживање су доступни [основни појмови и дефиниције](#) као и [Методологија](#). Поред тога подаци су доступни и у оквиру штампаних и електронских публикација – Статистички годишњак, саопштења исл.

6.6 Мјере за побољшање разумљивости дисеминираних резултата

Подаци су јасно приказани.

6.7 Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) сетова података (AC1)

Није ријешена процедура за евиденцију броја прегледа сетова података дистрибутивне трговине.

6.8 Индикатор квалитета и учинка – Коришћење (консултовање) метаподатака (AC2)

Није ријешена процедура за евиденцију броја прегледа сетова метаподатака о дистрибутивној трговини.

6.9 Индикатор квалитета и учинка – Стопа комплетности метаподатака (AC3)

Стопа комплетности мета података (ESMS v.2.0) за Статистику дистрибутивне трговине износи 98,3 % (59/60x100).

7 ТРОШКОВИ ИСТРАЖИВАЊА И ОПТЕРЕЋЕНОСТ ДАВАЛАЦА ПОДАТАКА

7.1 Трошкови провођења статистичког истраживања

Нису расположиви подаци о трошковима Републичког завода за статистику за реализацију статистичких активности у оквиру Статистике дистрибутивне трговине.

7.2 Оптерећеност давалаца података

Нису расположиви подаци о оптерећењу и трошковима извјештајних јединица.

7.3 Мјере за смањивање трошкова и оптерећености

Мјере које треба предузети у циљу смањења трошкова и оптерећености извјештајних јединица:

- Коришћење административних извора података;
- Промовисање кориштења електронског упитника.

8 ПОВЈЕРЉИВОСТ

8.1 Повјерљивост - политика

Подаци који се прикупљају за потребе Статистике дистрибутивне трговине подлијежу законским оквирима повјерљивости и искључиво се користе у статистичке сврхе.

Повјерљивост података и заштита личних података регулисане су Законом о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03) и Правилником о заштити повјерљивих података Републичког завода за статистику. Повјерљивост статистичких података осигурава се и Законом о заштити личних података („Службени гласник БиХ“ бр.49/06).“

8.2 Повјерљивост – поступање са подацима

Повјерљивост података и заштита личних података загарантована је члановима 25. до 29. Закона о статистици Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 85/03). Завод информисао све извјештајне јединице о томе да ће се прикупљени подаци користити само у статистичке сврхе а повјерљиви подаци, у смислу овог Закона, остају повјерљиви подаци.

Подаци који су прикупљени, обрађени и похрањени сматрају се повјерљивим ако је путем тих података могуће, непосредно или посредно, идентификовати извјештајне јединице, чиме се откривају појединачни подаци.

Статистички подаци се не смију достављати корисницима уколико садрже или откривају повјерљиве податке. Повјерљивим подацима се сматрају подаци за извјештајну јединицу или групу која се састоји од најмање три извјештајне јединице, гдје удио једне јединице у групи прелази 85%.

Приликом прикупљања, обраде и доставе података, Завод и овлаштени органи и организације предузимају све мјере организационе, регулаторне, административне и техничке природе које су потребне да се заштите повјерљивост података и онемогући недозвољени приступ, објављивање и кориштење података.

Лица која приликом обављања својих послова могу имати приступ повјерљивим подацима, морају се придржавати одредби овог Закона и након што престану обављати своје функције.

9 СТАТИСТИЧКА ОБРАДА

9.1 Извор података

Извор података за тромјесечно истраживање дистрибутивне трговине (К КПС ТРГ-2) су пословни субјекти који су према главној дјелатности регистровани да обављају дјелатности из подручја Г – КД БиХ 2010 као и пословни субјекти који су разврстани у друге дјелатности, али обављају и дјелатност трговине у Републици Српској а изабране су у обухват.

Истраживање се проводи методом узорка. Приликом одређивања оквира узорка користи се Статистички пословни регистар – СПР.

Обухваћена су сва велика и средња предузећа, која остварују промет у трговини већи од 4 000 000,00 КМ и узорком изабрана мала предузећа. У узорак не улазе предузећа која остварују промет испод 100 000 КМ на годишњем нивоу. На основу резултата добијених на бази узорка оцјењује се цијели скуп.

Број јединица посматрања у узорку је 819.

9.2 Учесталост прикупљања података

Подаци о промету се прикупљају и објављују у кварталној периодици.

9.3 Прикупљање података

Тромјесечни подаци о промету се прикупљају путем папирног обрасца [К КПС ТРГ-2](#) од пословних субјеката који су изабрани у узорак. Извјештајне јединице попуњене извјештаје, у два примјерка, достављају 15 дана по завршетку референтног тромјесечја (Т+15), на адресе подручних одјељења Завода. Након логичке контроле, најкасније 15 дана по пријему извјештаја, одјељење извјештаје доставља Републичком заводу за статистику гдје се наставља сљедећа фаза обраде.

9.4 Валидација података

Унос и обрада података Статистике промета организована је у централи Републичког завода за статистику.

У централи Завода врши се евидентирање свих примљених извјештаја. Потом се подаци о промету, бројем запослених, бројем одрађених сати, бруто плате и зараде, залихе и вријеме за попуњавање упитника пореде са вриједностима из претходног тромјесечја. Свако неочекивано велико одступање, као и појава недостајућих података, контролише се и верификује телефонским контактом са извјештајном јединицом. У апликацију за унос података уграђене су контроле које упозоравају да су у базу унесени рачунски и логички неисправни подаци.

9.5 Компилација података

У случају неодговора за комплетан извјештај или само за поједина питања, као и у случају одступања, недоследности и грешака које није могуће исправити кроз поновни контакт са извјештајном јединицом, врши се процјена података на основу доступних података за јединицу посматрања из претходног квартала.

9.6 Прилагођавања

Захваљујући усаглашености дефиниција основних СТС варијабли и коришћене методологије са захтјевима Еуростата из области тромјесечних пословних индикатора, омогућена је упоредивост података са подацима земаља ЕУ.

Календарско и сезонско прилагођавање рађено је индиректном методом у Деметра апликацији (верзија 2.2.2) методом TRAMO-SEATS на изворним тромјесечним серијама података од 2005.године и у складу са смјерницама ЕСС (*European Statistical System*).

9.6.1 Сезонско прилагођавање

У 2013. год. урађена је ревизија и прерачун података дистрибутивне трговине за претходне године и формирана је вишегодишња серија индекса у области дистрибутивне трговине, те је овим омогућено презентовање индекса у три облика: изворном (неприлагођеном), календарски прилагођеном и десезонираном облику. Из календарски прилагођених серија уклоњен је утицај различитих календарских дана, док су из десезонираних индекса уклоњени и утицај различитих календарских дана и утицај сезоне. Календарско и сезонско прилагођавање рађено је у Деметра апликацији (верзија 2.2.2) методом TRAMO-SEATS на изворним тромјесечним серијама података. Због својства примјењене методе прилагођавања, додавањем нових опсервација могу настати одређене промјене на ранијој серији већ објављених сезонски и календарски прилагођених индекса.